

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

10
2023

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 1100 sahifa, 30-oktyabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Salimov Oqil Umriqov, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori
Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent
Djumaniyazov Maqsud Allazarovich, Qoraqalpog'iston Respublikasi Tabiat resurslari qo'mitasi raisi
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farhod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori
Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori
Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasini professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna SamDu IS instituti professori
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Nomozova Qumri isoyevna Geologiya fanlari universiteti "Iqtisodiy geologiya" kafedrasini dotsenti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU Ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalar departamenti rahbari
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU huzuridagi PKQTUMOTMXHB mutaxassis

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Qishloq xo'jaligida innovatsion xizmatlar infratuzilmasini rivojlantirishning nazariy asoslari.....	8
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich , professor, Zaynutdinova Umida Djalalovna , dotsent	
O'zbekiston-Turkiya do'stligi azaliy qadryatlarimiz zaminida yashab kelmoqda.....	13
O'sman Mesten , Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya-O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari	
O'zbekistonda turizm sohasining rivojlanishini davlat tomonidan	
qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish.....	15
Akkulov Abdulaziz Uralboyevich , mustaqil tadqiqotchi	
O'zbekiston Respublikasini "Yashil" iqtisodiyotga o'tish istiqbollari. Muammolar va yechimlar.....	19
Mirzayev Bexruz Abdulla o'g'li , doktorant	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda "Yashil" iqtisodiyotning o'rni.....	26
Sevara Yaxshimuratova Rustam qizi , assistent-o'qituvchi	
Sanoat barqarorligini ta'minlashda yashil energetikaning o'ziga xos xususiyatlari.....	29
Kadirov Abdumalik Matkarimovich	
Republikamizda "yashil iqtisodiyot"ni shakllantirishda agroxizmatlarni	
rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.....	36
Mirzayev Q. J. , i.f.d., professor; Jonuzokov M. K. , assistent o'qituvchi	
"Yashil" obligatsiyalarni muomalaga chiqarishning nazariy va amaliy jihatlari.....	40
E. I. Nosirov , i.f.n., dotsent	
Turizm sohasidagi loyihalarni kreditlash amaliyotini takomillashtirish.....	46
Matkabulova Dilorom Xalilullayevna , PhD	
Koreya Respublikasida yashil (eko) turizmning rivojlanish yo'nalishlari va muammolari.....	51
Islomova Dilrabo Salomovna , kafedra assistenti	
Moliyaviy menejment tizimini transformatsiyalashda raqamli marketing	
samaradorligini baholashning nazariy yondashuvlari.....	55
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich , PhD, dotsent	
Samarqand viloyati ekologik turizm salohiyatidan samarali	
foydalanish asosida ekoturizm klasterlarini shakllantirish.....	62
Abduraxmanova Aqida Fayzulla qizi , i.f.b.f.d.; Axrоров Farxod Baxriddinovich , i. f. n.; Xo'jamov Bobur , tadqiqotchi	
Ichki turizmni rivojlantirishda davlatning o'rni.....	68
Dehqonov Burxon Rustamovich , tayanch doktorant	
O'zbekistonda turizm sohasini rivojlanishiga global trendlarning ta'siri.....	72
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich , i.f.d., professor	
Assessment of the Current State of the Market and Procedure For Lending	
to Subjects of Tourism Services of the Republic of Uzbekistan.....	79
Karimova Aziza Maxomadrizoyevna , PhD, docent; Maqsudov Orif Shakirovich , assistant	
Islomiy moliya instrumentlari (muzoraba va mushoraka) va ularni tijorat banklarida qo'llash.....	84
Madraximova Gulasal , dotsent; Safarova Nasiba , magistrant	
Mamlakatimizda "Yashil" iqtisodiyot asosida barqaror rivojlanishni ta'minlashning o'ziga xos jihatlari.....	90
Mustafaqulov Yangiboy Bo'riqulovich , Todjimamatova Mashhura Erkinovna ;	
Nurmatova Hilola A'zamovna ; Berdieva Aziza G'anisher qizi ; Egamberdieva Oydin Abror qizi	
Ways to Improve the Green Recovery in Uzbekistan by Investment and Trade.....	97
Nurbek Khalimjonov , assistant	
Evaluating the Path Towards Sustainable Tourism Development in the Republic of Uzbekistan.....	102
Khusniddin Egamnazarov	
Nexus Between Climate Change and Energy Consumption in Uzbekistan: A Time Series Analysis.....	106
Sarvar Mamasoliyev ; Shodiyor Toxirov	
O'zbekistonda mice turizmini barqaror rivojlanishida qulay infratuzilma.....	112
Xalimova F. N. , katta o'qituvchi	
Ichki turizmni rivojlantirishning ilg'or xorijiy tajribasi va uni	
O'zbekistonda qo'llashning iqtisodiy afzalliklari.....	115
Matkarimov Jahongir Shamuratovich , mustaqil tadqiqotchi	
Agroturizmni rivojlantirish orqali hududlarning barqaror rivojlantirish imkoniyatlari.....	122
Jo'rayeva Nargiza Abduvohidovna , kafedra dotsenti	
Turizm sektorida milliy hunarmadchilik mahsulotlarining rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.....	126
Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna , kafedra assistenti	
Роль религиозного туризма в экономике Узбекистана.....	132
Рахимова Дилфуза Мирзакасимовна , преподаватель	
Turistik sanoatining investitsion jozibadorligini boshqarish va samaradorligini baholash.....	139
Sa'dullayeva Gulnoza Sodiq qizi , PhD	

Turizmga innovatsiyon texnologiyalarni joriy qilish shart sharoitlari	144
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li , doktorant	
O'zbekistonning "yashil iqtisodiy strategiyasi" va uni amalga oshirishning asosiy yo'nalishlari	147
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich , dotsent	
An Analysis of the Structure of Trade Between China and Uzbekistan	150
Cao Gang , PhD Candidate	
"Daka-Tex" MCHJ XKning marketing faolyatining takomillashtirish.....	160
Musyeva Shoiraz Azimovna , kafedra professori	
Mamlakat iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda oziq-ovqat xavfsizligining o'rni	164
Ibragimov G'ayrat Ablaqulovich , PhD; Shukurova Nilufar Qahramonova , tadqiqotchi;	
Umirov Islombek Furkatovich , tadqiqotchi; Tojiqulov Samandar Orufjon o'g'li , tadqiqotchi	
MDH davlatlarida chorva va parandachilik o'sish dinamikasi	169
Abidov Abdujabbor Abduxamidovich , t. f.n., dotsent	
Tijorat banklarida foiz stavkaning likvidlilikka ta'siri	179
Berdiyarov Baxriddin Tavasharovich , iqtisodiyot fanlari doktori, professor	
O'zbekiston moliya bozorini jahon moliya bozoriga integratsiyalashuvining dolzarb masalalari	186
Burxanov Aktam Usmanovich , i.f.d., prof.; Xudoyqulov Xurshid Xurramovich , i.f.d., prof.	
O'zbekiston Respublikasining Jahon savdo tashkilotiga a'zo bo'lishiga oid	191
Ruzibayev Jahongir Nodirovich	
O'zbekistonda ikkilamchi qimmatli qog'ozlar bozori hozirgi holati tahlili.....	194
Ro'ziqulov Abdimo'min Qussam o'g'li , mustaqil izlanuvchi	
Raqamli texnologiyalar orqali turizm industriyasini rivojlantirish usullari	200
R. P. Zarikeyev , mustaqil doktorant	
Korxona iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda inson resurslaridan foydalanish amaliyoti	206
Abdualimov Ashraf Qurbonaliyevich , doktorant	
Oliy ta'lim muassasalarida to'lov-kontrakt shakli mablag'lari bo'yicha xarajatlar	
va ular hisobining amaldagi holati	211
Abdujalilova Dilnoz Abdusattorovna , doktorant	
O'zbekistonda oziq-ovqat bozori nazariy tahlili.....	216
Abduraxmanova Zuxra Toxir qizi , doktorant	
Sug'urta munosabatlarini takomillashtirishning istiqbollari	221
Abduturapova Dildora Farxodjon qizi , doktorant	
Functions of Management in Education and Its Significance	231
Akhatova Shakhnoza Akram kizi , teacher	
Qishloq xo'jaligi korxonalarini moliyalashtirishni yangicha	
usullarini o'rganishning ayrim dolzarb masalalari	235
Ametov Quvondik Mamatjanovich , mustaqil izlanuvchi	
Yog'-moy sanoati korxonalari kapitali rentabelligini oshirish yo'nalishlari.....	238
Amirzoda Hamrayev , katta o'qituvchi	
Banklararo to'lov tizimini raqamli iqtisodiyotdagi rolini oshirish choralari.....	244
Amonov Alisher , o'qituvchi	
Baholash faoliyatini raqamlashtirish istiqbollari.....	248
Bobirjon Aktamov , katta o'qituvchi	
Marketing xizmati samaradorligini baholashda PEST tahlil usulining ahamiyati va qo'llash imkoniyatlari	253
Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li , katta o'qituvchi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining vujudga kelish zarurati, umumiy hisobotlarining tuzilishi	
va O'zbekistonning MHXSga o'tishida vujudga keladigan muammolar va ularni bartaraf etishning istiqbolli	
yo'nalishlari	259
Djurayeva Iroda Bahrom qizi , doktorant, o'qituvchi	
Samaradorlikni korxona iqtisodiyotida tutgan o'rni	265
Fayziyeva Nilufar Shuxrat qizi , PhD, katta o'qituvchi	
Avtomobil transporti korxonalarida amortizatsiya xarajatlari va uning hisobini takomillashtirish masalalari...	269
G'anibayev Ilxomjon Shokiraliyevich , doktorant	
Turistlar statistik hisobini olib borish bo'yicha xalqaro standartlar va tajribalar tahlili	275
Jumanova Zilola To'ychiyevna , doktorant	
Tijorat banklari ipotekali kreditlarining qaytuvchanlik holatini barqarorlashtirish choralari	280
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li , kafedra o'qituvchisi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida soliqlar va boshqa majburiy to'lovlarni	
amalga oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	284
M. Samiyeva , kafedra assistenti	
Assessment of the Economic Effectiveness of the Railway Transport System	288
Mannonov Shahruhmirza Abdurashidovich , independent researcher	
O'zbekistonda mikromoliya tashkilotlarining iqtisodiy faoliyat samaradorligini oshirish yo'llari.....	294
Nazarova Muslima Nazarovna , PhD, i.f.f.d., katta o'qituvchi	
Mamlakatimizda xizmat ko'rsatish sohasini rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.....	301
Odilov Dilshodjon Tulqinovich	
O'zbekistonda paxtachilik majmuasining iqtisodiy samaradorligini oshirish	307
Xoliqov Tolibjon Luptullaevich , kafedra assistenti	

Ta'lim tizimi boshqaruvida "time menejmenti" texnologiyalarini qo'llash.....	311
Radjabova Gavxar Umarovna , kafedra dotsenti	
Improving Trade Effectiveness Through Merchandising: Theory and Practice	316
Ravshan Aliyevich Allayorov , Associate Professor	
An'anaviy moliya tizimidagi yangi yondashuv va yechimlar.....	319
Abrorov Sirojiddin , PhD; Bunyod Usmonov , PhD	
Ijtimoiy fondlar va maqsadli jamg'armalar faoliyatini takomillashtirish.....	325
Samiyeva Gulnoza Toxirovna , PhD, i.f.f.d.	
Tikuv-trikotaj korxonalarining brend jozibadorligini marketing strategiyalari asosida oshirish.....	332
Sh. Sh. Ziyayeva , katta o'qituvchi	
Surxondaryo mintaqasining ekoturizm salohiyati nuqtayi nazaridan baholash	337
Soatov Yusuf Xo'jayor o'g'li , mustaqil tadqiqotchi	
Совершенствование учета неиспользованных основных средств в Республике Узбекистан.....	340
Усманов Фаррух Обитхонович , научный сотрудник кафедры	
An'anaviy moliya tizimining metodologik muammolari, shuningdek moliya tizimida yuz beruvchi inqirozlar va ziddiyatli vaziyatlarning yuzaga kelish sabablari	348
Xabibullayev Dadajon Ro'ziboyevich , stajor tadqiqotchi; Sindarov Fazliddin Kaxramonovich , kafedra assistenti	
Dehqon xo'jaliklarida mahsulot yetishtirish samaradorligini oshirishda tomorqa xizmati klasterlarini takomillashtirish	355
Xamrayeva Sayyora Nasimovna , kafedra professori; Ochilova Nargiza Akramovna , doktorant	
Transport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini mexanizmlarini rivojlanishining asosiy tamoyillari	360
Nosirov Javlonbek Jamoliddin o'g'li , doktorant; Raxmatov Ziyodullo Nosirovich , dotsent	
BMT Barqaror rivojlanish maqsadlari doirasida kambag'allikni qisqartirish va oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlash masalalari.....	363
Yusupov M. S. , PhD	
Мировые финансовые центры точки роста экономики.....	369
Абдуллаев Анвар Фархадович , PhD., доцент кафедры	
XX asr jadid ma'rifatparvarlari Abdurahmon Toshkandiy va Abdulla Avloniy ijtimoiy qarashlaridagi umumiylik va xususiylik	375
Abrorxon Asatulloev Asatulloevich , PhD	
Математическое обоснование вычисления моды и медианы в статистике.....	379
Бердикулова Ирода Райимкуловна , старший преподаватель; Усманов Шахзод Шохрухович , студент	
Yirik soliq to'lovchi korxonalar faoliyatini rag'batlantirishda soliq ma'murchiligining istiqbollari.....	390
G'aniyev Shaxriddin Vohidovich , i. f. d., Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich , PhD	
Sog'lomlashtirish turizmi klasterlari faoliyatida innovatsion faoliyatni boshqarishning kross-innovatsiyalar asosidagi modeli	395
G'ofurov Azizbek Umarjonovich , mustaqil tadqiqotchi	
Tijorat banklari faoliyatidagi kredit risklarini boshqarishni takomillashtirish yullari.....	400
J. Y. Isakov , i.f.d, professor	
Mehnat bozorining raqamlashgan iqtisodiyotdagi statistik masalalari.....	405
A. Abduvohidov , i. f. d., professor	
Davlat oliy ta'lim tashkilotlarida xarajatlar hisobini yuritish.....	407
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich , PhD	
Актуальная ситуация в сегменте теневой экономики в Республике Узбекистан	412
Кочанов Абдимурат , независимый исследователь	
O'zbekistonda moliyaviy hisob va hisobotni MHXSlariga transformatsiya qilishda asosiy vositalar hisobini tashkil etish masalalari	416
Qurbonova Shaxrinoz , doktorant	
Erkin iktisodiy hududlarda investitsion faollikni oshirish masalalari.....	420
Qilicheva Kamola Muzaffarovna , mustaqil tadqiqotchi	
Mahalliy byudjetlar xarajatlari ijrosining samaradorligini oshirish masalalari (Jizzax viloyati misolida).....	425
Mamayusupov Omonulla Mamatqulovich , erkin izlanuvchi	
Sug'urtada assistans xizmatlarini takomillashtirish	433
Maxmudov A. M.	
Цифровизация бухгалтерского учета.....	439
Мирсодикова Дилобар Дилшод кизи , самостоятельный соискатель	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini rivojlantirishning moliyaviy mexanizmini takomillashtirish.....	445
Nasurova Kamola Ravshanovna , PhD	
Повышение эффективности депозитной политики в коммерческих банках.....	451
Нуриллаев Рахмат Ярашевич , к.с.х.н., доцент; Нуриллаев Шердил Жамолiddin угли , магистр	
Hufiyona iqtisodiyotni qisqartirish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish mexanizmlari	456
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
Uy-joy fondi boshqaruvini samarali tashkil etish	460
Berdiyeva Dilfuza Axatovna , PhD, dotsent	
Экономика знаний как высший ступень развития инновационной экономики	466
Хасанхонова Нодира Исаметдиновна , PhD	
Kichik biznes subyektlarini samarali investitsiyalashning ilg'or xorijiy davlatlar tajribasi.....	471
Ruziyeva Dilobar Isomjonovna , iqtisod fanlari nomzodi	

Davlat-xususiy loyihalarining mazmun-mohiyati, ilmiy-nazariy asoslari	481
Suleymanov Farrux Raximjonovich , mustaqil izlanuvchi	
Комплексный анализ хозяйственно-экономической деятельности и устойчивости АО “Узавтосаноат”	487
Туйчиев Комилжон Лазизович , доцент кафедры	
Экономическая сущность и важность повышения эффективности	
производства каракулеводческой продукции.....	493
Тулкин Хайтмуродович Фармонов , профессор; Нуриллаев Жамолiddин Ярашевич , докторант	
O'zbekistonda tijorat banklari emission operatsiyalarining dolzarb masalalari	499
O'ktamova Nozima Narzulla qizi , PhD, kafedra dotsenti	
Инновационные методы энергосбережения как способ повышения	
конкурентоспособности предприятия	503
Хамдамова Гавхар Абсаматовна , к.э.н., профессор	
Hudud sug'oriladigan yerlarida suv resurslaridan foydalanish holati tahlili	508
Shoxujayeva Zebo Safoyevna , i. f. n., professor, katta ilmiy xodim	
Hududlarning moliyaviy-investitsion salohiyatini oshirishning nazariy va amaliy jihatlari	513
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi , kafedra dotsenti i.f.d.	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikda xodimlar faoliyatining axborot tizimlarini samarali tashkil qilish.....	521
Yuldashev Furqat Nurilloevich , doktorant	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyoti sharoitida elektron biznesni rivojlantirish yo'llari	524
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich , PhD; Akramov G'ayrat Otabek o'g'li , talaba	
An Analysis of Green Taxation and Its Effect on Economic Growth	530
Fayzieva Nargiza Rabimovna , PhD	
Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishning nazariy jihatlari	537
Qurbonov Jasurbek Pozilovich , kafedra dotsenti	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida turizm industriyasining rivojlanishi va istiqboli	540
Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich , PhD, kafedra dotsenti	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ	
boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	544
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna , mustaqil tadqiqotchi	
Markaziy Osiyo davlatlarida rekreatsiya turizmi	548
Shaymanova Nigora Yusupovna , doktorant	
Korxona investitsiyalari xususidagi ilmiy-nazariy yondashuvlar va qarashlar evolyutsiyasi.....	552
Eshqo'ziyev Oxunjon Oybek o'g'li , doktorant	
O'zbekiston sanoatining rivojlanish tendensiyalari, muammo va yechimlari.....	559
Shavqiyev Erkin , i. f. n.	
“Yashil iqtisodiyot”ga o'tish zaruriyati, dastaklari va uning o'ziga xos tamoyillari	565
Berdiyev Baxtiyor Sodiqovich , kafedra dotsenti	
Innovatsion faoliyatni rivojlantiruvchi omillar va ulardan samarali foydalanish yo'nalishlari	571
Ashurov Maxammadjon Sotvoldiyevich , i.f.n., kafedra dotsenti	
Ijtimoiy tarmoqlar analitikasi.....	576
S. Qulmatova , PhD, dotsent	
Analysing the Functioning of Enterprise Management in the Context of Institutional Reforms	581
Kurpayanidi Konstantin Ivanovich , Professor	
Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishi samaradorligini baholash	586
Ruxsatova Rushana O'ktamovna , erkin tadqiqotchi	
Soliq tushumlarini prognozlashtirish modellarini qurishning klassik va intellektual usullari	593
Narmanov Ulug'bek Abdugapporovich , PhD; Maqsudov Azamat Maqsud o'g'li	
Kompaniyani samarali boshqarishda marketingning o'zni va uning tamoyillarini qo'llash istiqbollari.....	598
Usmonova Dilfuza Ilhomovna , kafedra dotsenti	
Экономическая безопасность и факторы влияющие на неё.....	602
Абдишукуров Шерзод Шавкат угли , научный сотрудник	
Oliy ta'lim muassasalarining moliyaviy manbalari bo'yicha xarajatlar hisobi va uni takomillashtirish.....	608
Artikov Kurbonazar Amonovich , mustaqil ilmiy tadqiqotchi	
Innovatsion iqtisodiyot sharoitida inson kapitaliga yo'naltirilgan investitsiyalarning ahamiyati.....	614
Asamxodjaeva Shoiri Shukurullaevna , katta o'qituvchi	
Перспективы развития инноваций и роль стартапов: зарубежный опыт, проблемы и решения.....	618
Ачилова Ширин Шавкат кизи , старший преподаватель	
Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarni kreditlashda garov ta'minotini takomillashtirish	622
Bazarova Nigora Ravshanovna , kafedra dotsenti	
Sug'urta tashkilotlari investitsiya faoliyatini boshqarish masalalari	627
Kenjayev Ilhom G'iyozovich , iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)	
Organizational Factors Influencing Leadership Styles and Procurement Outcomes	632
Saidakhmedov Islomjon Uligbekovich , Scientific researcher	
Tijorat banklari faoliyati samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish yo'llari	637
Mirpulatova Luiza Mansurovna , doktorant	
Tijorat banklarining tadbirkorlik subyektlarini kreditlash metodologiyasining ekonometrik tahlillari.....	642
Norov Akmal Ruzimatovich , DSc, kafedra professori	

Tijorat banklarida kreditlash amaliyotini takomillashtirish yo'llari	649
Norova Nozima Nabiyeвна , katta o'qituvchi	
Hufiyona iqtisodiyotni qisqartirish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish mexanizmlari	657
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
Jahondagi kuzatilayotgan globallashuv va tabiatdagi o'zgarishlar oqibatida kelib chiqayotgan turli xatarlardan himoya qilishda sug'urta tashkilotlari oldida turgan vazifalar ("O'zbekinvest" EISK AJ misolida)	661
Sayfullo Mirzoyev	
International Experiences on Restoration of Financial Stability Through Indicators in Commercial Banking Sector	666
Solijonova Muxlisa Azamatovna	
Pensiya yoshining pensiya ta'minoti tizimiga ta'siri	668
Tursunov Jaxongir Pulatovich , DSc	
Mamlakat iqtisodiyotini islom moliya instrumentlari orqali rivojlantirish istiqbollari	673
Xalikov Ulug'bek Rustamovich , PhD	
Sug'urta kompaniyalari va tijorat banklari integratsiyalashuv jarayonini zarurligi va ahamiyati	678
Xudoyberdiyeva Sadoqat Abdumannonova , mustaqil izlanuvchisi	
Qishloq xo'jaligi korxonalarini davlat tomonidan qo'llab quvvatlashning innovatsion menejment tamoyillari	683
Shaniyazova Zamira Oralbayevna , PhD	
Тенденции развития жилищного строительства	688
Алиева Зилола Маматвалиевна , доцент кафедры	
Tadbirkorlik subyektlarini moliyalashtirishning innovatsion usullari	692
Shakirova Nigora Axralovna , kafedra dotsenti v.b.	
Nodavlat notijorat tashkilotlari mablag'larining shakllanishi va nazorat qilinishi	698
Xusanov Nishonboy Abdusattarovich , filologiya fanlari doktori, professor	
Спиртные напитки - вред здоровью	702
Кариева Халима Икромжоновна , старший преподаватель кафедры	
Importance of Social Infrastructure Development in Rural Areas	706
Munisa Alimova	
Davlat xizmatida agile loyiha boshqaruvi texnologiyasidan foydalanish	709
Isaqova Zebo Murodovna , f.f.n. (PhD), tadqiqotchi	
Korxonalar moliyaviy tahlilining ahamiyati	714
Karimov Eminjon Gapardjonovich , doktorant	
Рекреация как основа духовно-культурного возрождения нации и социально-экономического развития страны	716
Алимова Гузал Алишеровна , Доктор философии (PhD) по экономическим наукам	
Развитие тепличного плодовоовощеводства и создание в отрасли цепочки добавленной стоимости Республики Узбекистан	722
Дурманов Акмал Шаймарданович , PhD, доцент кафедры	
Oliy ta'lim muassasalarida ilmiy-tadqiqot faoliyatini rivojlantirishning innovatsion usullari	734
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li , DSc, mustaqil izlanuvchi	
Роль виртуальных банков в развития экономики Узбекистане	738
Каримов Нарбой Ганиевич , доктор экономических наук; Ниязметов Мансур Рустамович	
Xotin-qizlarni ish bilan ta'minlashga ko'maklashish imkoniyatlari	742
Xayitov Abdimannon Buxarovich , iqtisod fanlari nomzodi	
Maxsus iqtisodiy zonalar: mazmun-mohiyati, ulardagi investitsiya muhitini yaxshilash	748
Ja'sur Umirzoqov Artiqboy o'g'li , PhD, dotsent	
Современные тенденции формирования системы критериев рабочих мест в условиях экологизации экономики	754
Ходжаева Нодирахон Абдурашидовна , PhD, профессор	
Yangi O'zbekistonda xizmatlar sohasi – mamlakat taraqqiyotining drayveri	760
Yusupov Muxamadamin , kafedra dotsenti	
Oliy ta'lim tizimida olib borilayotgan islohotlarning zarurati	767
Anvar Bazarbayevich Gafurov , PhD (i.f.f.d)	
Kichik sanoat zonalaridagi korxonalar raqobatbardoshligini oshirish	774
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillayevich , kafedra dotsenti v.b.	
Pensiya yoshining pensiya ta'minoti tizimiga ta'siri	778
Tursunov Jaxongir Pulatovich , DSc	
Tibbiy sug'urta innovatsiyalar va IT-texnologiyalarning qo'llanilishi	784
Xalikulova Gulzada Tadjimuratovna , PhD, kafedra dotsenti	
Improvement of Scientific Methodological Bases of Innovative Management of Higher Education Institutions	789
Gafurova Dilshoda , PhD	
Leveraging Public-Private Partnerships for Strategic Investment Financing	793
Yakubova Samira , PhD	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida banklarning o'rni	797
Adilova Zohida Ikromjonovna	
Turistik resurslarning salohiyatdan samarali foydalanishning nazariy asoslari	801
Alimardonova Zebuniso Mamarajabovna , mustaqil izlanuvchi	

Respublikamizda qimmatli qog'ozlar bozorini raqamlashtirishning o'ziga xos jihatlari.....	805
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich , kafedra dotsenti v.b.	
Исследование алюминиевого порошка как строительный материал.....	809
Шарипова Мадина Конгратбаевна , преподаватель	
Bank tizimi samaradorligini oshirishda chakana bank xizmatlarining o'rni.....	812
Raxmatov Temur Sotiboldiyevich , PhD	
Lizing faoliyatini kreditlashda andarraytingdan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari.....	818
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Milliy moliya bozorini rivojlantirish xususidagi ilmiy-nazariy qarashlar.....	824
Burxanov A. U. , i.f.d., professor, Muratov Amir Timur ug'li , talaba	
Iqtisodiyotda yashil innovatsiyalarni joriy etishni konseptual asoslari.....	829
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna , kafedra dotsenti	
Цифровизация страховых претензий является основным механизмом развития страховой отрасли.....	835
Узакова Камола Бехзодовна , ассистент кафедры	
O'zbekiston va MDH mamlakatlari soliq tizimining qiyosiy tahlili.....	839
Bobomurotova Manzura Panji qizi , mustaqil tadqiqotchi	
Soliq ma'muriyatchiligi tizimida samarali soliq nazoratini tashkil etish masalalari.....	845
Poyonov Bobir Bekmurod o'g'li , Bobomurotova Manzura Panji qizi , mustaqil tadqiqotchilar	
Banklarda aktivlar portfellarining zamonaviy holati.....	851
Murodova Mohigul Chori qizi , katta o'qituvchi	
Vaqtni boshqarish texnologiyasidan foydalangan holda talabalarining o'quv faoliyatida o'zini o'zi tashkil etishini rivojlantirish muammosini o'rganishning nazariy asoslari.....	855
Otajonova Maftuna Sultonmurodovna , tayanch doktorant	
Kredit-modul tizimida talabalarining mustaqil ishini rejalashtirish va tashkil qilish.....	859
Ustadjalilova Xurshida Aliyevna , p. f. n.	
Erkin iqtisodiy hududlarga investitsiyalarni jalb etish innovatsion taraqqiyot omili sifatida.....	863
Sheraliyeva Saida Azatovna , katta o'qituvchi	
Paxta-to'qimachilik klasterlari mahsulotlari eksportini motivatsiyalash mexanizmi.....	868
Mansurov Saidxo'ja Kamalovich , tayanch doktorant	
O'zbekiston Respublikasida soliq tavakkalchiligini boshqarishning hozirgi zamon muammolari.....	875
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich , mustaqil izlanuvchi	
Modern Methods of Tax Control: Analysis, Problems and Solutions.....	879
Ergasheva Malikakhon , Independent researcher	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish mehnat bozorida bandlik darajasini oshirish omili sifatida.....	884
Amanov Otabek Amankulovich	
Tashqi savdo – statistik o'rganishning obyekti sifatida.....	888
Ergashev Mirjon Yorqin o'g'li , tayanch doktorant	
Nodavlat notijoart tashkilotlarida maqsadli tushumlarga doir ishchi schotlarni takomillashtirish.....	893
Ne'matov Oybek Ismatullayevich , PhD	
Kichik biznes subyektlarida marketing strategiyasini qo'llash va uni takomillashtirish.....	897
Saidaxmedova Nodira Ilxamovna , DsC	
Библиометрический анализ области знаний налогового администрирования.....	902
Bokhodir Isroilov , Doctor of Economics, Boburshokh Ibragimov , PhD	
Soliq qarzini undirish amaliyoti va uni tartibini takomillashtirish tahlili.....	909
Raximova Shaxlo Rajapboyevna , mustaqil tadqiqotchi	
Derivor o'simliklarni yetishtirish va qayta ishlashda davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning ahamiyati.....	915
Xo'jaqulova Nigora Rustamovna , PhD	
Davlat byudjeti daromadlarini shakllantirishda soliqlarning ta'sirini boshqarish.....	922
Maxmudov Anvarjon Maxmudovich , mustaqil izlanuvchi	
O'zbekistonda tijorat banklarining investitsion faoliyatining ekonometrik tahlili.....	930
Achilov Uyg'unjon Ulug'bekovich , dotsent	
Семья и ее роль в воспитании молодежи.....	935
Зайналов Жахонгир Расулович , профессор, Бердикулов Журабек , ассистент	
Don mahsulotlari korxonalarida ishlab chiqarish xarajatlarining boshqaruv hisobi, audit va tahlil qilishga oid tadqiqotlarga doir mulohazalar.....	938
Nosirov Ilhom Abbosovich , i.f.d., Abdilalimov Akmaljon Obidjanovich , mustaqil izlanuvchi	
Повышение эффективности маркетинговой деятельности издательско-полиграфических компаний..	943
Холмирзаева Феруза Абдуллаевна	
Совершенствование учета качества в предприятиях по хранению и переработке зерна.....	949
Холбеков Расул Олимович , доктор экономических наук, профессор	
Mamlakatimizda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashning zamonaviy yo'nalishlari.....	956
Axmedova Nafisa Amriddin qizi	
Iste'molchilarga yo'naltirilgan marketing strategiyalarini takomillashtirish.....	962
Ruziyeva Shaxlo Raupovna	

Xo'jalik yurituvchi subyektlarda ichki auditni tashkil qilishning nazariy asoslari	968
Maxmudova Sharifa Elmurodovna , tayanch doktorant	
Tijorat banklarining chakana xizmatlari va ularga ta'sir etuvchi omillar	972
Xudayarova Xurshida Abdunazarovna , PhD	
Xalqaro lizing munosabatlarini rivojlantirish va zamonaviy texnologiyalarni joriy etishda uning rolini oshirish	978
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Raqamli banklar faoliyatini tahlil qilish (Tinkoffbank misolida)	983
Nabiyeva Feruza Odilovna , tayanch doktorant, Parpiyeva Ra'no Abdurasulovna	
Пути организации инновационных процессов в Узбекистане	988
Насиров Дилшод Фарходович	
Цифровизация банков: риски и стратегии управления финансовыми активами в цифровой эпохе	992
Кодиров Бобур Абдулбори угли , магистр	
Tijorat banklari depozit bazasini optimallashtirish masalalari	1000
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li	
Tijorat banklari operatsion xarajatlarini optimallashtirishning ayrim jihatlarini	1005
Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Bank kapitali barqarorligini oshirishda iqtisodiy mexanizmlardan foydalanish holati	1010
Vasiyev Alisher Samiyevich	
O'zbekistonda fiskal va monetar siyosatni muvofiqlashtirish amaliyotining institutsional tahlili	1014
Hakimjon Hakimov	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari kredit foiz stavkasini muvofiqlashtirish masalalari	1019
Umurzoqova Adiba Ochilovna	
Korxonalarining investitsiya faolligini ta'minlashda soliq rag'batlarining samaradorligini oshirish	1024
Ilyasova Barno Axmadovna , mustaqil tadqiqotchi	
Xitoy sug'urta bozorida onlayn sug'urta xizmatlar tahlili	1028
Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich , Iqtisodiyot fanlari falsafa doktori (PhD)	
Ayrim rivojlanayotgan davlatlarda innovatsion bank xizmatlarining rivojlanish tendensiyalari	1033
Maxmudova Muxlisa Qodirjon qizi , PhD	
Soliq ma'muriyatchiligi faoliyati samaradorligini matematik simulyatsion modelashtirish	1041
Artikov Ne'matulla Abdusalamovich	
O'zbekistonda akademik mustaqillikni qo'llab-quvvatlash:	
2022-yilgi AFI tadqiqotidan olingan tushunchalar va ilmiy istiqbollar	1046
Yuldashev Feruz Isroil o'g'li , tayanch doktorant	
Mintaqaviy rivojlanishdagi nomutanosiblikni tartibga solish funksiyalari	1052
Mullabayev Baxtiyarjon Bulturbayevich , iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori	
Tijorat banklarining innovatsion marketing strategiyasi samaradorligini oshirish yo'llari	1058
Tadjibayeva Nigora Gulomjonovna , mustaqil tadqiqotchi	
O'zbekistonda oliy ta'lim tizimini rivojlantirishning marketing strategiyasi va uning amal qilish mexanizmi	1064
Muxtorova Umida Karimovna , katta o'qituvchi	
Аспекты здоровья и питания: влияние продукции животноводства на устойчивые и здоровые рационы	1070
Нуриллаев Рахмат Ярашевич , к.с.х.н., доцент	
Роль платежных систем в функционировании электронной коммерции	1075
Бабаева Гузаль Яшиновна , доцент кафедры	
Oilaviy biznes bo'yicha jahon amaliyoti tahlili	1081
Toshpo'latov Murodulla Sobirjon o'g'li	
Milliy iqtisodiyotda sanoat tarmog'ining tutgan o'rni	1086
Jo'rayev Dilshod Maxmudjonovich	
To'qimachilik sanoat korxonalarida marketing strategiyasi	1091
Tillyaxodjayev Azizxon Aloxonovich , iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)	
O'zbekistonda oliy ta'lim tizimini rivojlantirishning marketing strategiyasi va uni amal qilish mexanizmi	1095
Muxtorova Umida Karimovna , katta o'qituvchi	

O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING MARKETING STRATEGIYASI VA UNI AMAL QILISH MEXANIZMI

Muxtorova Umida Karimovna

Alfraganus universiteti nodavlat oliy ta'lim tashkiloti,
"Iqtisodiyot" fakulteti, "Iqtisodiyot" kafedrası katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Maqolada, ta'lim xizmatlarini tashkil etish va rivojlantirish tizimida bozor munosabatlarini shakllantirish jarayonida marketing tizmining o'rni bilan bog'liq jarayonlar tadqiq etilgan. O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini tashkil etish va tizimning faoliyat samaradorligini oshirishda marketing strategiyasiga nisbatan tizimli yondashuvlarni amalga oshirish zaruriyati asoslangan.

Kalit so'zlar: ta'lim xizmatlari bozori, ta'lim tizimi, mehnat bozori, marketing strategiyasi, marketing tadqiqotlari, raqobatbardoshlik.

Abstract: The article examines the processes associated with the role of the marketing system in the formation of market relations in the system of organization and development of educational services. This is the basis for the organization of the higher education system of the Republic of Uzbekistan and the need to implement systematic approaches to marketing strategy in increasing the efficiency of the system.

Key words: market for educational services, education system, labor market, marketing strategy, marketing research, competitiveness.

Аннотация: Статье исследуются процессы, связанные с ролью системы маркетинга в формировании рыночных отношений в системе организации и развития образовательных услуг. На этом основана организация системы высшего образования Республики Узбекистан и необходимость реализации системных подходов к маркетинговой стратегии в повышении эффективности системы.

Ключевые слова: рынок образовательных услуг, система образования, рынок труда, маркетинговая стратегия, маркетинговые исследования, конкурентоспособность.

KIRISH

Jahon iqtisodiyotining muhim infratuzilmaviy tarmoqlaridan biri ta'lim tizimi bo'lib, uni rivojlantirish har bir davlat ijtimoiy-iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Mamlakatning iqtisodiy qudrati, ijtimoiy-ma'naviy turmush darajasining yuksalishi ta'lim tizimining raqobatbardoshligi va ilm-fan taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlari bilan belgilanadi.

Dunyo miqyosida ta'lim xizmatlariga talab miqdorini oshirish maqsadida iste'molchilarning ta'lim sifatidan qoniqishlarini o'rganishga qaratilgan marketing tadqiqotlarini takomillashtirishga oid ko'plab ilmiy-tadqiqotlar olib borilgan. Bugungi kunda ta'lim xizmatlari bozorini rivojlantirishning muhim tadqiqot yo'nalishlari orasida ta'lim xizmatlari bozorini rivojlantirishga asosiy to'siq bo'lib kelayotgan muammolarni aniqlash va ularning samarali yechimlarini izlashga qaratilgan marketing tadqiqotlarini o'tkazish hozirgi davrdagi ustuvor yo'nalishlardan biri hisoblanadi.

Bu boradagi izchil islohotlar samaradorligini oshirish zaruriyati to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyev quyidagicha to'xtalib o'tgan edi: "Uchinchi Renessans poydevorini barpo etishdek ulug' maqsadni qo'ygan ekanmiz, buning uchun yangi Xorazmiylar, Beruniylar, Ibn Sinolar, Ulug'beklar, Navoiy va Boburlarni tarbiyalab beradigan muhit va sharoitlarni yaratishimiz kerak. Bunda, avvalo, ta'lim va tarbiyani rivojlantirish, sog'lom turmush tarzini qaror toptirish, ilm-fan va innovatsiyalarni taraqqiy ettirish milliy g'oyamizning asosiy ustunlari bo'lib xizmat qilishi lozim" [9]. Bu kabi kompleks vazifalarning amaliy ijrosi ta'lim sohasida iste'molchilarga turli, sifatli va ta'lim xizmatlarini ko'rsatish hamda ularning talab va ehtiyojlarini tizimli o'rganishga qaratilgan marketing tadqiqotlarining zamonaviy usul va vositalaridan foydalanish mexanizmini takomillashtirishni talab etadi.

Hozirgi davrda aholining bilim darajasi, ta'lim va fan sohalarining rivojlanganligi, ishlab chiqarishga yangi texnologiyalarni joriy qilish orqali jamiyat taraqqiyoti va milliy iqtisodiyotni yanada rivojlantirishning zaruriy shartiga aylandi.

Ta'lim sohasining mamlakat aqliy salohiyatini yuksaltirish omili ekanligi, globallashuv sharoitida inson resurslarining iqtisodiyotni rivojlantirish va raqobatbardoshligini oshirishga aylanganligi, ta'limni iqtisodiy o'sishni ta'minlovchi texnologik o'zgarishlar ko'proq inson kapitali mahsuli ekanligini ko'rsatmoqda.

Iqtisodiyot va ta'lim sohasining rivojlanganlik darajasi ijtimoiy-iqtisodiy tizimning o'zaro bog'liq elementlari sifatida o'zaro ta'sirning kuchayib borishi asosida ta'lim tizimiga qilinayotgan xarajatlar ta'lim sohasining aholi farovonligini oshirish manbai va mamlakatlar ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotining muhim omili ekanligidan dalolat beradi.

Shu sababli mamlakatimizda oliy ta'lim tizimini rivojlantirishning strategik maqsadlari va ustuvor yo'nalishlari sifatida oliy ta'lim bilan qamrov darajasini oshirish, xalqaro standartlar asosida yuqori malakali, kreativ va tizimli fikrlaydigan, mustaqil qaror qabul qila oladigan kadrlar tayyorlash, ularning intellektual qobiliyatlarini namoyon etishi va ma'naviy barkamol shaxs sifatida shakllanishi uchun zarur shart-sharoitni yaratish, sohada sog'lom raqobat muhitini shakllantirish, jahon miqyosida raqobatbardosh kadrlar tayyorlash tizimni ta'minlash kabi vazifalar belgilangan ^[1] bo'lib, mazkur vazifalarning ilmiy-amaliy ahamiyati tadqiqot ishining dolzarbligini belgilab beradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR NING TAHLILI

Hozirgi davrda ta'lim tizimida tashkiliy qayta qurishning nazariy asosini resurslarga bog'liqlik nazariyasi va neoinstitutsional nazariya tashkil etadi. Birinchi nazariyaga muvofiq tashkilot faoliyatining samaradorligi uning resurslarga moslashuvchan layoqatiga ega ekanligiga bog'liq. Unga muvofiq, tashqi muhitdagi o'zgarishlarga iqtisodiy oqilonalik bilan moslashish lozim.

Neoinstitutsional nazariya esa, aksincha, birinchidan, tashkilot barqarorligiga; ikkinchidan esa, agar tashkilot tabiati va madaniyatiga zid bo'lgan o'zgarishlar bo'lsa, unga qarshilik ko'rsatish g'oyasiga asoslandi. Uning tarafdorlari islohotlarni amalga oshirishda hukumat yuqorida qayd qilingan holatlar bo'yicha muvofiqlikni ta'minlashi, davlat o'z diqqatini ta'limni rivojlantirishga ajratilayotgan resurslar ustidan nazoratni o'rnatishga qaratishi lozim deb hisoblanadi. Ushbu yondashuv ta'lim tizimida bozor munosabatlarini kengaytirish g'oyasi tarafdorlari fikrlariga zid keladi.

Mamlakatimiz iqtisodchi olimlaridan A. O. Ochilov tadqiqotlarida: "Ta'lim xizmatlari bozorini boshqarish samaradorligini oshirishda: kontraktsiya shartnomalari asosida yuqori malakali kadrlar tayyorlashni kengaytirish, oliy ta'lim muassasasalari professor-o'qituvchilar salohiyati va moddiy-texnik bazasining raqobatbardoshligini ta'minlash, mehnat bozorining zamonaviy talablari, undagi jiddiy o'zgarishlarni o'rganib, ta'lim xizmatlari bozoriga tatbiq etish" ^[3] lozimligi e'tirof etiladi.

Mazkur yo'nalishda tadqiqot izlanishlarini amalga oshirgan G. N. Axunovanning fikricha, "...talab va taklif asosida oliy ta'lim muassasasalarida sifatli ta'lim xizmatlari ko'rsatilib, yuqori malakali kadrlar tayyorlashda davlat raqobatbardosh kadrlar tayyorlanishidan, jamiyat shaxsiy va intellektual salohiyat majmuiga ega bo'lishidan, iste'molchi va buyurmachilar korxonaning kadrlar salohiyati oshirilishidan; oliy ta'lim muassasasalari rahbarlari muassasasa nufuzining oshishi va taraqqiyotidan, bitiruvchilarning kafolatli ish o'rinlariga ega bo'lishidan, talabalar qobiliyatlari rivoji, iqtidor shakllanishi va bilimli bo'lishidan manfaatdor hisoblanadi" ^[4].

D.Nabiyev tadqiqotlarida, "Ta'lim xizmatlari bozorining marketing strategiyasini ishlab chiqish jarayonida hal qilinishi kerak bo'lgan muhim masala – ta'lim xizmatlari bozori segmentining jozibadorlik darajasini aniqlash, bozor segmentining jozibadorligini baholashda turli xil marketing vositalarini qo'llash, jozibadorlikni tahlil qilish usullarini talab darajasi va tanlangan bozor segmentining imkoniyatlariga asoslanishi qayd etiladi" ^[5]. J. A. Abdulayevning tadqiqotlari davomida "...mintaqaviy ta'lim xizmatlari bozorida davlat ta'lim muassasasalari va xususiy sektor faoliyat yuritishi uchun teng raqobat sharoitlarini ta'minlash masalasi juda muhim masaladir. Bu esa shunga olib keladiki, xususiy sektorda oliy ta'lim muassasasalari faoliyatini modernizatsiya qilish mexanizmlarini shakllantirish zamonaviy voqelik talab qilgandan ancha sekinroq bo'lib, bu umuman ta'lim sohasidagi davlat siyosatini amalga oshirishga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin" degan xulosaga keladi ^[6].

Bizning fikrimizcha, ta'lim tizimini rivojlantirish borasida har bir mamlakat o'zining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanganlik darajasidan kelib chiqqan holda, o'ziga xos xususiyatlari va an'analari asosida mazkur tizimda bozor va davlat tomonidan tartibga solish mexanizmi o'rtasida maqsadga muvofiq nisbatni topishi lozim.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur mavzuni yoritishda tizimli tahlil, induksiya va deduksiya, korrelyatsiya va kompleksli yondashuv usullaridan keng foydalanildi. Shuningdek, vazirliklar va idoralardan olingan ma'lumotlar, statistik hisobot tahlili amalga oshirilgan.

TAHLIL VA NATIJA

O'zbekistonda oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish, sifat darajasini oshirish va mehnat bozorida o'rnini mustahkamlash maqsadida Jahon Banki tomonidan qo'llab-quvvatlovchi loyihalar amalga oshirilmoqda. Jahon Banki va O'zbekiston Hukumati tomonidan 2017-yil 11-aprelda "Oliy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish" loyihasi borasida kredit kelishuvi tasdiqlandi. Ushbu loyiha doirasida O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi nazorati ostida amalga oshirilgan bo'lib, loyiha amaliy ijrosi: yuqori malakali mutaxassislarni xalqaro standartlar darajasida tayyorlashni ta'minlash; respublikamizda oliy ta'lim tizimida zamonaviy ta'lim texnologiyalari asosida o'quv jarayonlarini tashkil etish bo'yicha ilg'or xorij tajribasini joriy etish, xususan, virtual ta'lim muhiti (Virtual Learning Environment – VLE), axborotlashgan menejment tizimi (Management Information System – MIS); respublikamizda ilmiy-tadqiqot va ta'lim muassasasalari o'rtasida o'zaro aloqa qilish asosida uzluksiz ta'lim va malaka oshirish tizimini shakllantirishga ko'maklashish; yuqori malakali mutaxassislarni tayyorlashni nazarda tutuvchi maqsadli ta'lim dasturlarini xalqaro standartlarga muvofiq holda tashkil etish imkoniyatini berdi.

Shuningdek, mamlakatimizda OTMlarni rivojlantirishning marketing strategiyasi va ularni oliy ta'lim tizimida qo'llash imkoniyatlari, shu bilan birgalikda: maqsadli yo'naltirish - marketing strategiyalari oliy ta'lim xizmatlaridan foydalanuvchilarning talablarini inobatga olgan holda bozorning ma'lum bir segmentida OTMning mos maqsadlariga yo'naltirilganlik, rentabellik - marketing strategiyalari, reklama, ta'lim xizmatlarining yangi turlari va innovatsion mahsulotlarni bozorga olib chiqishga sarflanadigan xarajatlar marketingining rentabellik ko'rsatkichlari (Marketing Return on Sales-MROS) va investitsiyalari (Return on Marketing Investments) daromadliliqi orqali baholash taklif etildi. Shu bilan birga, axborot-marketing platformalaridan foydalangan holda raqamli texnologiyalar yordamida marketing ma'lumotlarini tayyorlash, to'plash, tahlil qilish va talqin qilish bilan bog'liq tegishli tadqiqotlar amalga oshirilgan.

Fikrimizcha, yuqoridagilar bilan birga oliy ta'lim tizimini rivojlantirishda marketing strategiyasiga e'tibor berish lozim. Umumiy natija strategik boshqaruvning asosini tashkil etuvchi istiqbolli rejalashtirish imkoniyatini beradi. Istiqbolli rejaning amalga oshirilishi boshqaruvning hal qiluvchi tarkibiy qismi hisoblanadi.

OTMlar tomonidan ko'rsatiladigan asosiy va qo'shimcha ta'lim xizmatlarini iste'molchilar manfaatini hisobga olgan holda "baho-sifat" mezonini bo'yicha (xalqaro ta'lim standartlarida integratsiya, kredit-modul tizimi asosida sifatni baholash, OTMlarning moliyaviy erkinligini oshirish trendini hisobga olgan holda) tanqidiy marketing tahlil qilish; raqobatbardoshlikni baholash va mehnat bozorida talabning o'zgarishini inobatga olgan holda qo'shimcha ta'lim xizmatlari (malaka oshirish kurslari, dual tizimini, treninglar va masofaviy ta'lim usullarini kengaytirish va h.k.) assortimentini kengaytirish masalalarini hal qilish; ta'lim xizmatlarining yangi turlarini tashkil etish, shuningdek, innovatsion mahsulotlarni qo'llashning yangi usullari va yo'nalishlarini takomillashtirish bo'yicha takliflarni ko'rib chiqish (innovatsion texnologiyalarni tijoratlashtirish, startaplarning ekotizimini rivojlantirish va boshqalar) lozim.

Oliy ta'lim muassasasalarini o'z faoliyati va ko'rsatayotgan xizmatlarining sifati doimiy ravishda oshirib borishi, iste'molchilar talabini o'rganish maqsadidagi chiziqli diskriminant tahlil ((Lineer Discriminant Analysis (LDA)) yordamida amalga oshiriladi (1-jadval).

1-jadval: Oliy ta'lim muassasasalarida ta'lim sifatini baholash bo'yicha chiziqli diskriminant funksiya koeffitsientlari ^[7]

Mustaqil o'zgaruvchilar	OTM nomi			
	QarMII	AnDU	TDIU	Boshqalar
Ta'lim berish usullari qoniqtiradimi (o'quv dasturlari, ta'lim berish metodlari, amaliy mashg'ulotlar, nazariy bilim, talabalarning ilmiy ishlari)?	-0,014	-0,133	-0,348	-0,038
Ta'lim berish jarayoni axborot texnologiyalari, kompyuterlar, internet, kutubxona, zamonaviy auditoriya, darsliklar bilan ta'minlanganligi qoniqtiradimi?	-0,095	-0,256	0,586	-0,074
O'qituvchilarning professionalligi (fan buyicha bilimi, o'qitish qobiliyati, talabalar bilan muomala, mavzuga qiziqirish qobiliyati) qoniqtiradimi?	0,437	1,342	0,714	1,028
Talabalar bilan darsdan tashqari ishlash (dam olish, sport, madaniy tadbirlar, ta'lim muassasasi yotoqxonasi, talabalar klubi) qay darajada?	-0,092	-0,471	-0,596	-0,448
Ta'lim xizmatlari qoniqtiradimi (mavjud mutaxassisliklar va ixtisosliklar, ta'lim berish turlari kunduzgi, kechki, sirtqi)?	1,267	1,253	1,269	1,266
O'quv jarayonini ishlab chiqarish va amaliyot bilan bogliqligi?	-1,410	-1,075	-1,115	-1,065
O'qitilayotgan fanlar kelajakda ish jarayonida qanchalik ahamiyatli deb xisoblaysiz?	1,294	0,738	0,366	0,696

Siz ta'lim olayotgan oliy ta'lim muassasasasida mustaqil ta'lim olish olish uchun qanchalik sharoit yetarli deb hisoblaysiz?	1,119	1,368	1,087	1,040
Siz tugallayotgan oliy ta'lim muassasasasida kadrlar tayyorlash sifatini qanday baxolaysiz?	0,350	0,521	0,181	0,884
Bitiruvchilarning kasb maxorati (amaliy va kasbiy muammolarni xal qilish qobiliyati, ilmiy tadqiqotlar o'tkazish qobiliyati, raqobatbardoshlik, jamoada ishlay olish)	2,103	2,430	2,309	2,016
Agar siz yana abituriyentlik davriga qaytsangiz, tanlovingizni takrorlagan bo'larmidingiz?	-0,377	0,017	0,075	-0,297
(Konstanta)	-10,799	-15,224	-10,857	-10,603

Oliy ta'lim muassasasalarida ta'lim sifatini baholash bo'yicha chiziqli diskriminant funksiya natijalari bo'yicha quyidagi xulosalar qilindi: taqqoslanayotgan barcha OTMLlarda ta'lim berish usullari ta'lim oluvchilarni yetarli darajada qoniqtirmaydi (o'quv dasturlari, ta'lim usullari, amaliy mashg'ulotlarni olib borish jarayonlari, nazariy bilimlarni o'zlashtirish, ilmiy ishlar, masofaviy ta'lim tizimi va b.); ta'lim berish jarayoni axborot texnologiyalari (ayniqsa, koronavirus pandemiyasi davrida sifatli masofali o'qish tizimiga bo'lgan talabni hisobga olgan holda), kompyuterlar, internet, kutubxona, zamonaviy auditoriya, darsliklar bilan ta'minlanganlik holatlari bo'yicha faqat Toshkent davlat iqtisodiyot universitetida ta'lim sifatini oshirishga ijobiy bog'liq ekanligi ma'lum bo'ldi.

("Registrator ofis" platformasining yaratilishi); barcha ta'lim muassasasalarida talabalar bilan darsdan tashqari ishlash holatlari, jumladan, dam olish, sport, madaniy tadbirlar, ta'lim muassasasasi yotoqxonasi, talabalar klubi kabilar faoliyati qoniqtirmaydi; Natijalar bo'yicha quyidagi chiziqli diskriminant funksiyalarini oldik:

$$D_{\text{QarMI}} = -0,014Q_1 - 0,095Q_2 + 0,437Q_3 - 0,092Q_4 + 1,267Q_5 - 1,410Q_6 + 1,294Q_7 + 1,119Q_8 + 0,350Q_9 + 2,103Q_{10} - 0,377Q_{12} - 10,799$$

$$D_{\text{AnDU}} = -0,133Q_1 - 0,256Q_2 + 1,342Q_3 - 0,471Q_4 + 1,253Q_5 - 1,075Q_6 + 0,738Q_7 + 1,368Q_8 + 0,521Q_9 + 2,430Q_{10} - 0,017Q_{12} - 15,224$$

$$D_{\text{TDIU}} = -0,348Q_1 + 0,586Q_2 + 0,714Q_3 - 0,596Q_4 + 1,269Q_5 - 1,115Q_6 + 0,366Q_7 + 1,087Q_8 + 0,181Q_9 + 2,309Q_{10} + 0,075Q_{12} - 10,857$$

$$D_{\text{boshqa}} = -0,038Q_1 - 0,074Q_2 + 1,028Q_3 - 0,448Q_4 + 1,266Q_5 - 1,065Q_6 + 0,696Q_7 + 1,040Q_8 + 0,884Q_9 + 2,016Q_{10} - 0,297Q_{12} - 10,603$$

Ta'lim muassasasalarida o'quv jarayonining ishlab chiqarish bilan bog'liq darajasi yetarli emasligini ko'rsatdi; universitetga sodiqlikni bildiruvchi ko'rsatgichda (agar siz yana abituriyentlik davriga qaytsangiz, tanlovingizni takrorlagan bo'larmidingiz) TDIU talabalari tarafidan ijobiy natijalar qayd etilgan. Shu munosabat bilan oliy ta'lim tizimida marketing strategiyalarini ishlab chiqishda asosiy va qo'shimcha ta'lim xizmatlari turini kengaytirish, yangi innovation mahsulotlarni bozorga olib chiqish, tadqiqot sektori salohiyatidan samarali foydalanish masalalarini hisobga olish talab qilinadi.

Oliy ta'lim tizimida uzoq muddatli marketing strategiyasini ishlab chiqishda milliy iqtisodiyotdagi tarkibiy o'zgarishlar va uning ustuvor tarmoqlarida amalga oshirilayotgan modernizatsiya jarayonlari va rivojlantirish dasturlarida belgilangan maqsadli ko'rsatkichlarga e'tibor qaratilishi kerak (bozor segmentlari bo'yicha, masalan, to'qimachilik va engil sanoat, kimyo, transport va qurilish tarmoqlari, axborot texnologiyalari sohasi va boshqalar), yetakchi universitetlar uchun o'z brendlarini (nomoddiy aktivlar) yaratish muhim ahamiyat kasb etadi (Garvard, Stenford, Oksford, Kembrij va boshqalar), marketing investisiyalarining oshishiga olib keladigan marketing tadqiqotlariga katta e'tibor qaratilishi kerak.

Innovatsion iqtisodiyotni barpo etishning muqarrar sharti bo'lgan ta'lim va fanning ittifoqi jahon taraqqiyotining yetakchi trendi, XVIII asr oxiri – XIX asr boshidagi nemis gumanizmining buyuk vakili V.Gumboldt prinsipi deb ataladigan prinsipning, ta'lim faoliyatining oliy maqsadi bo'lgan individuumni universal rivojlantirish trendining ifodasidir [8]. "Dars berish va tadqiqot olib borish birligi" yoki "fan asosida o'qitish" ta'sirida aniq-ravshan ifodalanadigan mazkur prinsip hozirgi kunda ham juda dolzarbdir.

Ijtimoiy o'zgarish jarayonlarining hozirgi bosqichi ta'limni ildam rivojlantirish va kadrlarning yangi avlodini tezkorlik bilan tayyorlashni taqozo etadi. Bu kadrlar mehnat bozorida raqobatbardosh, jadal o'zgarib borayotgan faoliyatga yaxshi tayyorlangan, tez moslashadigan, shuningdek, o'zini o'zi rivojlantirishga va o'zi ko'rsatishga undovchi yuqori umumiy madaniyat egasi bo'lishi darkor. Ushbu jarayonda natijadorlik, ta'lim xizmatlari bozorida oliy ta'lim muassasasalari raqobatbardoshligini shakllantirishni o'ziga xos omillari majmuasi bilan belgilanadi. Ularning xarakterli ta'siri ta'lim xizmatlari bozori ishtirokchilarining o'zaro aloqalari orqali namoyon bo'ladi.

Ta'lim xizmatlari bozoriga innovatsion omillarning ta'siri ishlab chiqarish bilan o'zaro aloqada bo'ladigan, o'quv jarayoniga yangiliklarni kiritish va axborot texnologiyalari qamrovining kengligi orqali namoyon bo'ladi ^[10].

Iqtisodiyotning innovatsion sharoitida ta'lim tizimida yangi innovatsion xizmat turlarini keng joriy qilish, tadbirkorlik faoliyatining samaradorligini oshirish masalasi o'ta muhim masalalardan biriga aylanmoqda. Ayniqsa, bu borada oliy ta'lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini tubdan yangilash va modernizatsiyalash, ularni innovatsion o'quv va ilmiy-laboratoriya jihozlari bilan ta'minlash, raqobatbardosh yuqori malakali kadrlar tayyorlash yo'nalishlari va mutaxassisliklarini maqbullashtirish, ta'lim standartlarini takomillashtirish hisobiga ta'lim jarayonini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish, ilg'or pedagogik texnologiyalar va innovatsion o'qitish shakllarini joriy etish, kadrlar mehnatini rag'batlantirishni kuchaytirish asosida iqtisodiyot soha va tarmoqlarida talab qilinadigan oliy ma'lumotga ega mutaxassislarni tayyorlash sifatini tubdan yaxshilash oliy ta'lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash va modernizatsiya qilish darajasiga bog'liq.

Xalqaro omillarning xarakterli ta'siri turli xil ta'lim va ilmiy xalqaro integratsiya vositalari, madaniy almashinuvarlar, xalqaro reytinglarda ishtirok etish va jahon bozorining konyunkturasi orqali namoyon bo'ladi. Ta'sir ko'lamini bo'yicha, ta'lim xizmatlari bozorida oliy ta'lim tashkilotlari raqobatbardoshligining strategik, taktik va operatsion omillari ajratiladi. Odatda jamiyatdagi siyosiy o'zgarishlar, iqtisodiy munosabatlarning rivojlanish darajasi, ijtimoiy-madaniy aloqalarning o'ziga xos xususiyatlari va texnologik yangiliklarni amalga oshirish darajasini belgilab beradi.

Jamoat institutlari rivojlanishining past darajasi, texnologik qoloqlik va milliy iqtisodiyot samaradorligining yetarli emasligi bilan innovatsiyalar, aholini keng qamrab olish va ta'lim jarayonlarining sifatini oshirish mumkin bo'lmaydi. Bu esa ushbu omillar guruhining o'zaro ta'sirini strategik xususiyatlarini belgilab beradi.

XULOSA

Xulosa sifatida aytadigan bo'lsak O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasida belgilab berilganidek, har bir oliy o'quv yurtining moliyaviy mustaqilligi ta'minlanishini hisobga olsak, oliy ta'lim tizimida jiddiy raqobat muhiti shakllanayotganini tan olmasdan ilojimiz yo'q. Bunday sharoitda har bir oliy o'quv yurti, xususan, davlat oliy o'quv yurtlari o'z faoliyatini qaytadan ko'rib chiqishi, ish beruvchilarning kadrlarga bo'lgan talabidan kelib chiqib, mutaxassislik yo'nalishlarini optimallashtirishni talab etadi. Bunda esa har qanday bozor iqtisodiyoti sharoitida, barcha sohalarga birdek zarur bo'lgan marketing strategiyasi alohida o'rin tutadi. Zero u xoh davlat, xoh xususiy oliy o'quv yurti bo'lsin, bundan qat'iy nazar, raqobatbardosh marketing strategiyasini to'g'ri tanlanishi ta'lim muassasalari orasida yaratilgan kuchli raqobat muhitida o'zining munosib o'rniga ega bo'lish imkoniyatini beradi.

"Oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi"da belgilab berilgan ustuvor vazifalarning ijrosini ta'minlashda har bir oliy ta'lim muassasalarida bugungi mehnat bozori takliflarini tahlil qila oladigan, ish beruvchilar va xorijiy hamkorlar bilan o'zaro manfaatli shartlar asosida aloqalarni o'rnatadigan yangi marketing xizmatini yo'lga qo'yish, mavjud marketing bo'limlari faoliyatini qayta ko'rib chiqish bugungi kunning talabidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-sentabrdagi O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-sonli Farmoni
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Mirziyoyevning 2020-yil 29-dekabrdagi Oliy majlisga Murojaatnomasi. https://uza.uz/uz/posts/ozbekiston-respublikasi-prezidenti-shavkat-mirziyoevning-oliy-mazhlisga-murozhaatnomasi_198650
3. A. O. Ochilov. Oliy ta'lim muassasasining raqobatbardoshligi, samaradorligi va uni moliyalashtirishni boshqarishni takomillashtirish yo'llari. Monografiya. – T.: "Iqtisod-Moliya" nashriyoti, 2011. – 15 b.
4. G. N. Axunova. O'zbekistonda ta'lim xizmatlari marketingi muammolari. Monografiya. – T.: "Iqtisod-Moliya" nashriyoti, 2005. – 109-bet.
5. Д. Набиев. Совершенствование управления маркетингом образовательных услуг в условиях модернизации экономики. Автореф. ... докт. эконом. наук. – Т., 2009. – 48 с.
6. J. A. Abdullayev. Oliy ta'lim cohasida davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini qo'llashdagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari // "Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar" ilmiy elektron jurnali. – № 6, noyabr-dekabr. – 2019 yil. – 82-83 bet.
7. G. S. Sa'dullayeva. Oliy ta'lim xizmatlari bozorini rivojlantirishning marketing strategiyasi. Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasi avtoreferati. – Toshkent, 2020. – 13-bet.
8. М. Калчугина "Синергия образования и науки как инновационный ресурс" // Мировая экономика и международные отношения, 2008. №10. – С. 84.
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 27-iyuldagi "Oliy ma'lumotli mutaxassislar tayyorlash sifatini oshirishda iqtisodiyot sohalari va tarmoqlarining ishtirokini yanada kengaytirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3151-sonli qarori.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.